

Федорова Людмила Федорівна
Студентка групи 102_СПС ННІ права та психології НАВС

Науковий керівник:

Пакриш Олександр Євгенійович
кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри інформаційних технологій ННІ права та психології НАВС

FAKE-ЗАСОБИ ПСИХОЛОГІЇ МАСОВОЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ

У наш час інформація стала одним з найпотужніших інструментів впливу на суспільство. Завдяки розвитку цифрових технологій ми маємо миттєвий доступ до новин, думок, фактів і подій з усього світу. Проте разом із цим зростає загроза масової дезінформації, яка використовує численні психологічні механізми для маніпулювання свідомістю людей. Особливо небезпечними є так звані fake-засоби, які створюються не лише для введення в оману, а й для формування хибної картини реальності.

Fake-засоби – це вигадані, перекручені або навмисно спотворені матеріали, що подаються як достовірна інформація. Їхня мета – змусити людину повірити в неправду, спровокувати емоційну реакцію або змінити її поведінку. Часто такі засоби використовують механізми психологічного впливу, як-от ефект повторення, емоційне зараження, авторитет джерела, ефект більшості, а також когнітивні упередження. Наприклад, коли людина постійно бачить ту саму інформацію з різних джерел, навіть якщо вона неправдива, її мозок схильний вважати її правдою – це називається «ілюзія правди». Якщо до фейкової інформації додається посилання на «експерта» або «свідка», що нібито підтверджує її, це викликає більшу довіру.

Масова дезінформація найчастіше поширюється через соціальні мережі, месенджери та інтернет-медіа. Особливість таких платформ полягає в швидкості розповсюдження новин та відсутності контролю за достовірністю інформації. Алгоритми соціальних мереж часто підсилюють контент, який викликає сильні емоції – обурення, страх, співчуття – що сприяє вірусному ефекту поширення фейків.

Ще один аспект дії fake-засобів – це їхній вплив на суспільну думку та політичну стабільність. За допомогою маніпуляцій можна розпалити ворожнечу, дестабілізувати суспільство, підірвати довіру до офіційних джерел інформації, науки або державних інституцій.

У кризових ситуаціях, наприклад, під час війни або пандемії, фейкова інформація може викликати паніку, масові порушення порядку або відмову від реальних заходів безпеки.

Захист від fake-засобів дезінформації полягає у розвитку критичного мислення, медіаграмотності та усвідомлення того, як працює людська психіка в умовах інформаційного навантаження. Важливо навчитися перевіряти джерела, ставити під сумнів надто емоційні повідомлення та розуміти, що не вся інформація в інтернеті є правдивою. Окрім цього, держава, освітні заклади та медіа мають сприяти формуванню стійкого імунітету до інформаційних маніпуляцій.

Отже, fake-засоби психології масової дезінформації – це складне і небезпечне явище, що вимагає уваги не лише спеціалістів, а й кожного свідомого громадянина. В умовах інформаційної війни здатність розрізняти правду і маніпуляцію є не менш важливою, ніж фізична безпека. Тому завдання сучасного суспільства – навчитися захищати свою свідомість так само, як і свою територію.

Список використаних джерел:

1. О. Батрименко, Д. Неліпа, Фейк-ньюз у соціальних мережах як маніпулятивний засіб інформаційної війни //Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. 2022. Випуск 44, С. 86-91.

2. Данилик В., Висоцька В., Назаркевич М. Методи ідентифікації дезінформації, фейків та пропаганди в засобах масової інформації на основі машинного навчання. *Електронне фахове наукове видання «Кібербезпека: освіта, наука, техніка»*, 1(25). 2024. С. 449–467. URL: <https://doi.org/10.28925/2663-4023.2024.25.449467>

3. Zhang, Z., Chen, Y., & Chen, L. (2020). Methods for detecting fake news: A survey. *ACM Computing Surveys*, 53(6), С. 1–37.